

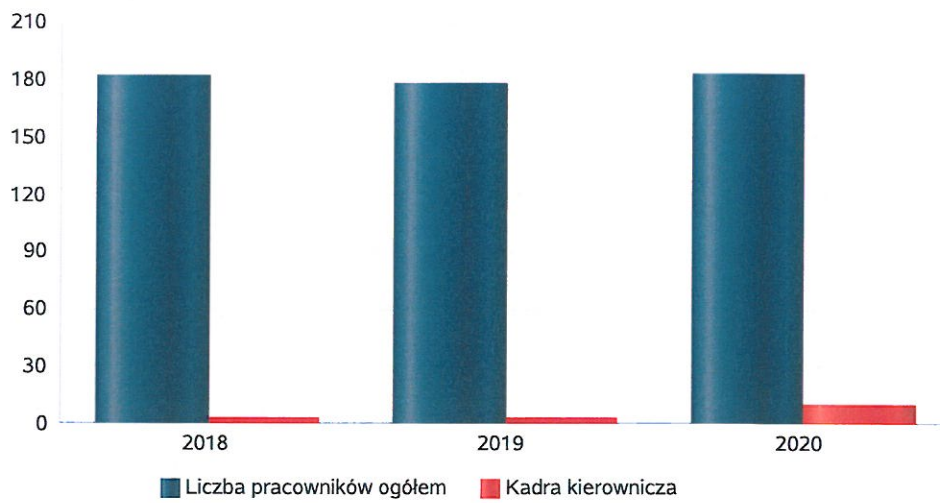
6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

W roku oceny, kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 149 osób w tym: pracownicy socjalni 37 osób, pozostali pracownicy 112 osób (w tym kadra kierownicza 13 osób). Spośród zatrudnionych pracowników w ośrodku pomocy społecznej 112 osób posiada wykształcenie wyższe, 29 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 15 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 5 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Poniżej prezentujemy w formie graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby pracowników jednostki w tym: kadry kierowniczej, pracowników socjalnych, wskaźnika specjalizacji pracowników socjalnych.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione.

Zatrudnieni	Liczba osób		
	2018	2019	2020
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	179	175	173
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	3	3	10

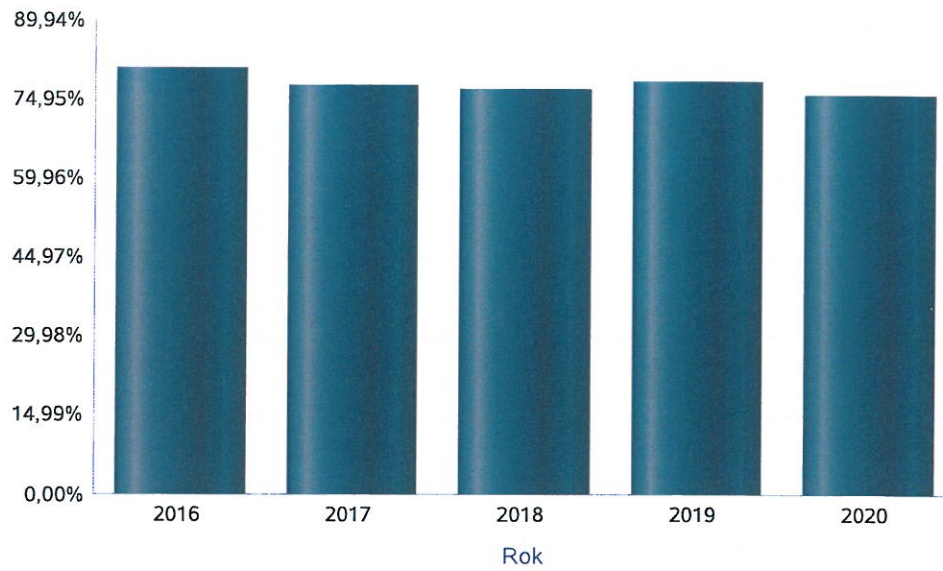
Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny do liczby wszystkich pracowników socjalnych.

Rok	Wskaźnik
2016	80,65%
2017	77,42%
2018	76,47%
2019	78,13%
2020	75,68%

Czy ośrodek spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych.

Rok	Czy spełniony warunek ustawy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych
2016	Tak	58 326	1 677	31
2017	Tak	57 964	1 663	31
2018	Tak	57 694	1 513	34
2019	Tak	57 432	1 456	32
2020	Tak	56 740	1 288	37

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: liczba wolontariuszy wyniosła 0 osób, w ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) pracowało 0 osób, staże odbywały 3 osoby. Poniżej prezentujemy w formie graficznej szczegółowe dane dotyczące wskaźnika zatrudnienia subsydiowanego w jednostce.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

W 2020 roku w jednostce pomocy społecznej funkcjonowało 6 Zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej:

- zespół ds. pierwszego kontaktu,
- zespół ds. pracy socjalnej,
- zespół ds. świadczeń przyznawanych decyzją,
- zespół ds. usług,
- zespół usług opiekuńczych i wsparcia osób niesamodzielnych,
- zespół ds. przeciwdziałania przemocy.

Zespoły liczyły 39 osób w tym: 9 pracowników socjalnych oraz 28 specjalistów, o których mowa w artykule 110 ustęp 3 ustawy o pomocy społecznej.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W Mieście Bełchatowie środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej, które znalazły odzwierciedlenie w poniższej tabeli wyniosły w 2020 roku 100.700.752,00 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 15.904.530,00 zł. Szczególnie wzrosły wydatki dot. wypłaty świadczenia wychowawczego w ramach Programu 500+ (od miesiąca lipca 2019 roku wprowadzono wypłaty świadczenia na każde dziecko, także na pierwsze bez kryterium dochodowego).

W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 79.401.490,00 zł, co stanowi 78,85% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 19.837.173,00 zł, co stanowi 19,7% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 1.299.078,00 zł, co stanowi 1,29% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza wydatkowano 163.011,00 zł, co stanowi 0,16% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe Rodzina, Pomoc społeczna i Ochrona zdrowia.

W 2021 roku w Dziale 855 – Rodzina, w rozdziale 85505 – Tworzenie i funkcjonowanie żłobków nie podano prognozy na 2021 rok, ponieważ od 2021 roku środki te znajdują się w rozdziale 85516 – System opieki nad dziećmi do lat 3 (prognoza na 2021 rok – 5.554.060,00 zł).

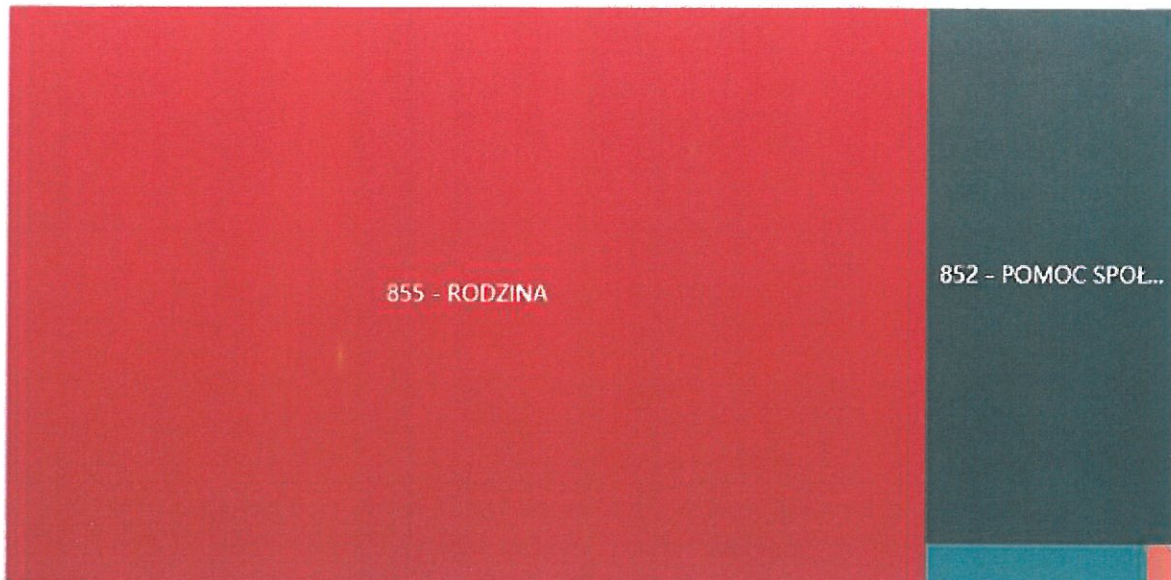
W 2020 roku w budżecie Miasta Bełchatowa w poniżej tabeli nie ujęto kwot:

- 340.000,00 zł w ramach rozdziału 85111 - Ochrona zdrowia – szpitale ogólnie,
- 89.778,00 zł w ramach rozdziału 85195 - Ochrona zdrowia - pozostała działalność,
- 1.200,00 zł w ramach rozdziału 85503 - Rodzina – Karta Dużej Rodziny.

Zatem łączne wykonanie budżetu Miasta Bełchatowa na wydatki z pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w 2020 r. powinno wynosić: 101.131.730,00 zł.

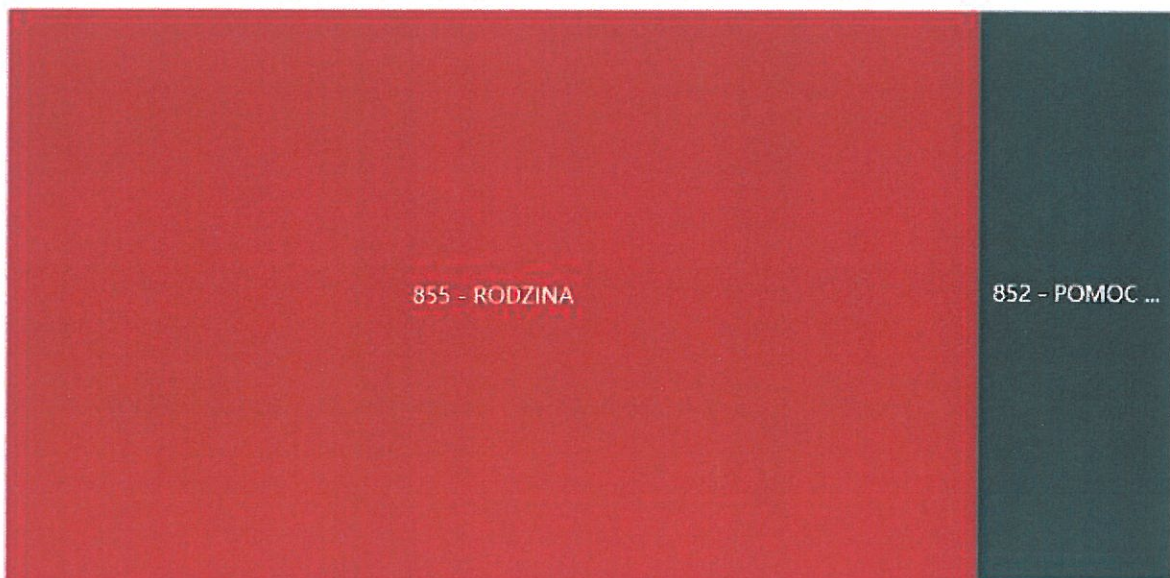
W 2020 roku w budżecie MOPS w poniższej tabeli nie ujęto kwoty: 813,00 zł w ramach rozdziału 85195 - Ochrona zdrowia - pozostała działalność. Łączne wykonanie budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie w 2020 roku wynosi 92 765 364,39 zł.

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

- 855 - RODZINA
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 851 - OCHRONA ZDROWIA
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W OPS / PCPR

- 855 - RODZINA
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 851 - OCHRONA ZDROWIA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
ZADANIA WŁASNE I ZADANIA ZLECONE - w złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	84 796 222	100 700 752	96 987 523
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	76 887 929	92 764 551	90 852 285
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	116 000	100 000	100 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	1 088 935	1 199 078	1 200 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	170 316	171 068	190 000
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	0	0	0
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	1 835 798	1 816 766	1 807 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	0	0	0
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	120 388	112 144	120 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	119 977	111 949	120 000
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	3 849 972	3 864 636	3 842 057
w tym: w budżecie OPS	16	3 847 370	3 863 974	3 773 848
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	1 278 228	1 085 321	1 200 000
w tym: w budżecie OPS	18	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	1 568 211	1 533 846	1 420 490
w tym: w budżecie OPS	20	1 561 813	1 525 168	1 382 091
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	X	X	X
w tym: w budżecie PCPR	22	X	X	X
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	23	5 960 536	6 556 909	6 274 061
w tym: w budżecie OPS	24	5 960 155	6 556 909	6 274 061
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	0	6 583	7 500
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	6 583	7 500
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	1 645 483	1 329 745	1 402 915
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	1 645 483	1 329 745	1 402 915
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	1 704 731	1 418 461	1 216 408
w tym: w budżecie OPS	30	1 703 691	1 418 101	1 194 509
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	0	0	0
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków kłęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	986 337	2 112 762	1 282 414
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	177 080	586 783	1 174 668
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	230 360	163 011	60 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	43 061 318	59 182 366	58 830 426
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	43 021 108	59 158 111	58 045 234
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	15 483 189	15 013 385	15 019 492
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	15 425 268	14 957 799	14 111 279
85504 - Wspieranie rodziny	57	2 769 552	2 621 780	2 656 120
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	2 769 552	2 621 779	2 628 530
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	2 611 068	2 127 377	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	424 694	379 572	500 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	424 694	379 572	500 000
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	0	0	0
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne,	69	61 422	77 010	48 640

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów				
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	61 422	77 010	47 650
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji 3 projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego:

1. Od lipca 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie realizuje zadanie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w ramach Projektu partnerskiego „Centrum Usług Społecznych dla powiatu bełchatowskiego” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś Priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałanie IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne. Projekt realizowany jest w partnerstwie pomiędzy: Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Przyszań w Bełchatowie (lider projektu); -Miastem Bełchatów – realizator MOPS w Bełchatowie; Powiatem Bełchatowskim – realizator – PCPR w Bełchatowie; Gminą Szczerców – realizator – GOPS w Szczercowie; Gminą Zelów – realizator – MGOPS w Zelowie; - Stowarzyszeniem Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych w Zelowie. Łączna wartość projektu 4 419 005,95 zł, w tym: - dofinansowanie – 3 971 728,36 zł; - wkład własny – 447 277,59 zł. MOPS w Bełchatowie w ramach projektu zatrudnia dwóch asystentów osobistych osób niepełnosprawnych, którzy udzielili wsparcia 14 osobom niepełnosprawnym, niesamodzielnym (w tym 9 poruszającym się na wózkach inwalidzkich). Do zadań asystenta należy wspieranie osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do aktywnego funkcjonowania: - społecznego (np. wsparcie w przemieszczaniu się m.in. do lekarza, do punktów usługowych i innych miejsc publicznych np. apteka, fryzjer, restauracje, kino oraz asysta w tych miejscach, spędzanie czasu wolnego, w tym wsparcie podczas zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych), - zawodowego (np. wsparcie w przemieszczaniu się do urzędów pracy, podmiotów aktywizujących zawodowo oraz asysta w tych miejscach i zajęciach), - edukacyjnego (np. wsparcie w przemieszczaniu się do szkół i placówek oświatowych oraz na ich terenie, wsparcie podczas zajęć edukacyjnych i w procesie uczenia: gromadzenie materiałów, korzystanie z biblioteki). Usługa asystencka jest świadczona bezpłatnie, w sposób zindywidualizowany, uwzględniający rodzaj i stopień niepełnosprawności, wiek oraz indywidualne potrzeby uczestników projektu. Łączny koszt zadania realizowanego przez MOPS w ramach projektu to 445 690,28 zł w tym: - dofinansowanie – 396 846,28 zł - wkład własny – 48 844,00 zł. Przewidywany termin zakończenia projektu to pierwsze półrocze 2021 roku.

2. Od maja 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej pt. „Efektywna i skuteczna pomoc społeczna w Mieście Bełchatów” w odpowiedzi na konkurs ogłoszony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Osi priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie: 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. Celem projektu jest wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych. Założeniem projektu jest poprawa obsługi osób zgłaszających się do MOPS poprzez zmianę organizacji pracy Ośrodka, obejmującą

wprowadzenie rozwiązań optymalizujących wykorzystanie kompetencji zatrudnionych w nim pracowników socjalnych.

Projekt podzielony jest na dwa zadania:

Zadanie 1- Przygotowanie do wdrożenia zmiany funkcjonowania MOPS w Bełchatowie (okres realizacji V - IX 2020).

Zadanie 2- Działania wdrażające usprawnienia organizacyjne polegające na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej i usług socjalnych (okres realizacji IX 2020 - XII 2021). W ramach projektu MOPS w Bełchatowie otrzymał dofinansowanie na zakup wyposażenia Ośrodka, wynagrodzenia, szkolenia, superwizje, wizytę studyjną, badania lekarskie, ekwiwalent za odzież, ryczałt samochodowy dla pracowników socjalnych, dodatki specjalne dla Zespołu ds. Wdrażania Zmian oraz dla obsługi projektu. Ponadto w ramach projektu zostały zakupione artykuły biurowe niezbędne do realizacji projektu oraz środki ochrony związku z pandemią COVID-19. Łączna wartość projektu: 572 628,22 zł.

3. Od września 2020r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie realizuje cztery zadania w ramach projektu „CUS dla powiatu bełchatowskiego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020. Oś Priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałanie IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne współfinansowanym przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego Projekt realizowany jest w partnerstwie pomiędzy: - Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Przyszań w Bełchatowie (lider projektu); - Miastem Bełchatów – realizator MOPS w Bełchatowie; - Powiatem Bełchatowskim – realizator – PCPR w Bełchatowie; - Gminą Rusiec – realizator – GOPS w Ruścu; - Gminą Żelów – realizator – MGOPS w Żelowie. Łączna wartość projektu 6 751 570,94 zł, w tym: - dofinansowanie – 6 027 729,10 zł; - wkład własny – 723 841,84 zł Głównym celem projektu jest rozwój usług dla osób niesamodzielnych i ich opiekunów faktycznych na terenie powiatu bełchatowskiego.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bełchatowie realizowane są poniższe zadania:

1. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej.

Asystenci osobiści osób niepełnosprawnych w projekcie udzielają wsparcia osobom niesamodzielnym z terenu miasta Bełchatowa. W 2020 roku ze wsparcia asystenta korzystało łącznie 9 osób niepełnosprawnych.

2. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

Do zadań opiekunek należy m.in. świadczenie pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznych, opieka higieniczna, pielęgnacja zalecona przez lekarza, czynności wspomagające w kontaktowaniu się z otoczeniem. Jedna opiekunka udziela także pomocy w weekendy. W 2020 roku ze wsparcia opiekunek korzystało łącznie 15 osób niesamodzielnych (w tym 12 kobiet oraz 3 mężczyzn). W ciągu roku jeden uczestnik zmarł, a jeden został umieszczony w DPS.

3. Rozszerzenie pracy Świetlicy Socjoterapeutycznej „Ster” i Świetlicy Środowiskowej „Promyk”.

W ramach zadania dla dzieci uczęszczających do świetlicy zajęcia zostały rozszerzone o korepetycje z j. angielskiego, matematyki, j. polskiego, o zajęcia z twórczej integracji oraz opiekuńczo-wychowawcze. Rozszerzenie pracy Świetlicy Socjoterapeutycznej „Ster” i Świetlicy Środowiskowej „Promyk”. W 2020 roku do zajęć w ramach projektu zrekrutowano łącznie 35 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym 18 dziewcząt oraz 17 chłopców). Dla uczestników projektu, których dochód przekroczy 150% właściwego kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej ustalana jest odpłatność, oddzielnie dla każdej usługi. Odpłatność za usługi ponoszą osoby korzystające z usług opiekuńczych. Łączny koszt zadań realizowanych przez MOPS w ramach projektu to 1 267 253,46 zł w tym: - dofinansowanie – 1 051 153,46 zł - wkład własny – 216 100,00 zł. Projekt będzie realizowany do stycznia 2023 roku.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Miasto Bełchatów, mimo trwającej pandemii COVID-19, w 2020 r. realizowało szereg zadań publicznych, m.in. w zakresie: pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, ochrony i promocji zdrowia, czy przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Realizację części zadań ze wskazanych powyżej obszarów, oparto o współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi – odpowiednio do terytorium zakresu działania organów administracji publicznej – działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom tych organów, na zasadach określonych przepisami prawa. Z budżetu Miasta, w ramach udzielonej dotacji celowej, dofinansowano lub sfinansowano 16 zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe, na ogólną kwotę 906.236,00 zł. Beneficjentami podejmowanych działań byli mieszkańcy Bełchatowa – zagrożeni wykluczeniem społecznym lub wykluczeni społecznie, tj.: dzieci, młodzież, osoby w wieku produkcyjnym, ale również i seniorzy. Zadania powierzono do realizacji lub też udzielono wsparcia na ich realizację 11. organizacjom pozarządowym oraz jednemu podmiotowi, zgodnie z art. 3 ust. 3 ww. ustawy. Rezultaty podjętych działań to przede wszystkim funkcjonowanie:

- Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób z problemem uzależnienia od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych, w ramach którego odbywały się spotkania grupy wsparcia i pierwszego kontaktu, świadczone poradnictwo rodzinne, porady prawne i indywidualne poradnictwo.

- Bełchatowskiego Centrum Profilaktyki i Terapii, w ramach którego realizowano usługi terapeutyczne oraz działania edukacyjne i socjoterapeutyczne dla młodzieży eksperymentującej i problemowo używającej alkohol, narkotyki, w tym również tzw. „dopalacze”.

- Poradni Życia Rodzinnego i Telefonu zaufania dla osób z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, gdzie prowadzono wsparcie oraz specjalistyczne poradnictwo, m.in.: prawne, psychologiczne, rodzinne, pedagogiczne oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i terapii uzależnień.

- Klubu abstynenckiego dla rodzin i osób z problemem uzależnienia od alkoholu.

- Schroniska dla osób bezdomnych z terenu Bełchatowa, wobec których realizowano program reintegracji społecznej.

- Placówki wsparcia dziennego - Świetlicy Środowiskowej „Arka”.

- Jadłodajni Miejskiej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- Klubu środowiskowego jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego, wspierającego działania mające na celu zapobieganie uzależnieniom dzieci i młodzieży.

- Centrum Aktywności Seniora – Cafe Senior Raj, w ramach którego funkcjonowała grupa wsparcia dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych oraz poradnictwo w zakresie terapii uzależnień.

Ponadto w ramach udzielonych dotacji przygotowano paczki wielkanocne oraz wigilijne dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, a także zorganizowano cykl zajęć warsztatowych podnoszących świadomość młodzieży w zakresie zdrowotnych konsekwencji spożywania alkoholu i zażywania innych substancji psychoaktywnych.

10. Wnioski końcowe

Niniejsze opracowanie zawiera kwestie dotyczące ścisłego oddziaływania pomocy społecznej na lokalne środowisko, w ramach jej ustawowych zadań. Jest to także analiza zasobów instytucjonalnych oraz kadrowych pomocy społecznej funkcjonujących w mieście. Przedmiotowa ocena wskazuje również na problemy dotyczące polityki mieszkaniowej, demograficznej i rynku pracy. Uwzględnia zatem te wszystkie elementy, które obejmują swym zasięgiem szerokie spektrum infrastruktury polityki społecznej Miasta Bełchatowa. Zawarte w prezentowanym dokumencie informacje są materiałem poglądowym, dającym możliwość precyzowania decyzji podejmowanych w zakresie polityki społecznej przez Miasto Bełchatów w kolejnym roku budżetowym. Stały się także podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji.

1. Systematycznie zmniejsza się liczba ludności Bełchatowa. Chociaż osoby w wieku produkcyjnym nadal stanowią zdecydowany odsetek wśród populacji miasta, to odsetek osób starszych na przestrzeni lat wzrósł i nadal rośnie (2018 r. – 19%, 2020 r. – 20,41%).

2. W związku z dynamiczną zmianą udziału osób starszych w strukturze demograficznej Bełchatowa, zasadnym jest ustawicznie podejmowanie nowych działań, które odpowiadają na potrzeby starzejącej się społeczności lokalnej, tworząc m.in. dogodne warunki do rozwoju sieci placówek oferujących aktywizację intelektualną, psychiczną i fizyczną oraz społeczną osób starszych.

3. Od kilku lat obserwuje się spadek liczby osób bezrobotnych (w stosunku do 2016 r. odnotowano w 2020 r. zmniejszenie o blisko 32%). Maleje również wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej – z 66% w 2015 r. do 48% w roku 2020.

4. Systematycznie zwiększa się liczba podmiotów świadczących usługi w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech. W 2020 r. na terenie Bełchatowa funkcjonowało 14 niepublicznych żłobków, jeden klub dziecięcy oraz jeden żłobek miejski, w których zapewniono łącznie 613 miejsc dla dzieci w wieku do lat 3. Średniomiesięcznie placówki niepubliczne oraz żłobek miejski świadczyły opiekę dla 268 dzieci.
5. Istnieje rozwinięta sieć placówek przedszkolnych na terenie miasta, zapewniających opiekę dzieciom powyżej 3. roku życia – 8 będących w zasobach infrastruktury Miasta Bełchatowa oraz 9 posiadających status przedszkoli niepublicznych, oferujących łącznie 2 763 miejsca dla bełchatowskich dzieci.
6. Z uwagi na zachowanie optymalnej liczby miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3. i powyżej 3. roku życia, Miasto wspiera lokalnych przedsiębiorców prowadzących żłobki oraz przedszkola, oferując dofinansowanie w formie dotacji na każde dziecko objęte opieką w ww. placówkach. Wysokość i zasady udzielania dotacji regulują uchwały Rady Miejskiej w Bełchatowie. W 2020 r. z dotacji skorzystało 13 niepublicznych żłobków oraz 9 niepublicznych przedszkoli.
7. Systematycznie organizowana jest pomoc żywnościowa dla najuboższych mieszkańców Bełchatowa w formie zasiłków celowych na zakup żywności, obiadów w Jadłodajni Miejskiej, szkołach, przedszkolach i żłobkach, a także wyżywienia w placówkach wsparcia dziennego. Dodatkowo mieszkańcy Bełchatowa, w pierwszym kwartale 2020 r., mogli korzystać z ciepłych posiłków i suchego prowiantu oferowanego w Jadłodajni, prowadzonej przez Fundację Społeczną „Solidarni”. W 2020 r. 2 620 najuboższych mieszkańców Bełchatowa otrzymało również artykuły żywnościowe z Banku Żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020. Wydano 164 tony żywności.
8. Dla najuboższych mieszkańców miasta świadczona jest również pomoc w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych. W 2020 r. z tej formy pomocy skorzystały odpowiedni 496 i 104 gospodarstwa domowe. W stosunku do 2019 r. to o 28% (wskaźnik uśredniony) mniej klientów ubiegających się o ten rodzaj świadczeń.
9. W zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia na terenie Bełchatowa w 2020 r. funkcjonowały następujące podmioty:
- dzienny ośrodek wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy „Koniczynka”,
  - całodobowy ośrodek wsparcia – Schronisko dla osób bezdomnych,
  - klub samopomocy - Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciel”,
  - placówki wsparcia dziennego – 3 świetlice środowiskowe („Promyk”, „Arka”, „Przystań”) oraz jedna socjoterapeutyczna („Ster”), stanowiące ważne ogniwo w systemie wspierania rodzin niewydolnych wychowawczo,
  - mieszkanie chronione.
10. Miasto realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez świadczenie usług asystenta. W 2020 r. wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 38 rodzin, w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo-wychowawcze.
11. Struktura wydatków w ramach szeroko rozumianej polityki rodzinnej realizowanej przez Miasto na przestrzeni ostatnich pięciu lat wskazuje, że mimo zmniejszania się wydatków na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i jednorazową zapomogą z tytułu urodzenia dziecka (spadek o 25% w stosunku do 2016 r.), a także na świadczenia alimentacyjne (spadek o blisko 40% w stosunku do 2016 r.) to łączne wydatki na wsparcie finansowe rodzin z dziećmi, co roku wzrastają. Na dynamikę wzrostu wydatków dla tej grupy odbiorców zdecydowany wpływ mają świadczenia wychowawcze (prawie dwukrotny wzrost w stosunku do 2018 r.) oraz świadczenia opiekuńcze (wzrost o 60% w stosunku do 2018 r.). Te ostatnie z roku na rok stanowią coraz większy odsetek świadczeń rodzinnych. W 2020 r. ich udział w ogólnej strukturze wydatków na świadczenia rodzinne wyniósł blisko 63%.
12. Z roku na rok w Bełchatowie maleje ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej i wsparcia. W 2020 r. nastąpił blisko 21% spadek liczby osób korzystających z pomocy w stosunku do 2018 r. Głównym odbiorcą pomocy społecznej nadal jest kobieta, choć na przestrzeni ostatnich

trzech lat to właśnie więcej kobiet (25%) niż mężczyzn (21%) wypadło z systemu pomocy społecznej. To również mężczyźni w wieku produkcyjnym (65%) stanowili w 2020 r. większy odsetek korzystających z pomocy społecznej niż kobiety (55%). Oznacza to również, że osoby w wieku produkcyjnym to główni beneficjenci pomocy społecznej w 2020 r. (60%).

13. Z uwagi na malejącą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej i wsparcia, odnotowuje się również systematyczny spadek liczby osób korzystających zarówno ze świadczeń pieniężnych (w stosunku do 2018 r. o 13% spadła liczba osób pobierających zasiłek stały i okresowy, a o 17% - pobierających zasiłek celowy), jak i niepieniężnych. Nadal jednak klienci pomocy społecznej w Bełchatowie to odbiorcy świadczeń pieniężnych (w 2020 r. stanowili 61% odbiorców pomocy). Biorąc natomiast pod uwagę liczbę udzielanych świadczeń to na przestrzeni lat, wskazanych w przedmiotowej ocenie, zdecydowanie większy odsetek stanowią świadczenia niepieniężne, na które składają się: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz emerytalno-rentowe, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, mieszkania chronione, odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej, wspieranie rodziny i piecza zastępcza.

14. Głównym powodem udzielenia pomocy i wsparcia coraz częściej staje się długotrwała i ciężka choroba. Kolejne to ubóstwo i niepełnosprawność. Systematycznie wzrasta liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. W stosunku do 2018 r. nastąpił w roku przedmiotowej oceny wzrost o 13%, zarówno z uwagi na niepełnosprawność, jak i wiek.

15. MOPS w Bełchatowie, w ramach pozyskanych środków unijnych, systematycznie poszerza ofertę pomocową dla różnych grup społecznych, wymagających wsparcia, tj.:

- dla osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych świadczone są usługi asystentów osobistych osób niepełnosprawnych oraz usługi opiekuńcze od poniedziałku do niedzieli (w weekend usługi świadczy jedna osoba),

- dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uczestniczących w zajęciach prowadzonych w Świetlicy Środowiskowej „Promyk” oraz Świetlicy Socjoterapeutycznej „Ster” realizowane są korepetycje z języka angielskiego, języka polskiego, matematyki oraz zajęcia z twórczej integracji i opiekuńczo-wychowawcze.

Ponadto w celu zwiększenia jakości obsługi klientów MOPS, od maja 2020 r. rozpoczęto reorganizację pracy ośrodka polegającą na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych. Wprowadzono rozwiązania optymalizujące wykorzystanie kompetencji zatrudnionych w ośrodku pracowników socjalnych, w wyniku których powstało 6 Zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej.

16. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, jaką jest MOPS w Bełchatowie, to kadra o wysokim stopniu profesjonalizacji. Wśród zatrudnionych pracowników socjalnych w 90% to osoby z wyższym wykształceniem. Ponad 40% posiada specjalizację I oraz II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

PREZYDENT MIASTA
Czechowska
mgr Mariola Czechowska